

§ 1

Obecná ustanovení o výkonu tlumočnické a překladatelské činnosti

(1) Výkonem tlumočnické činnosti se rozumí provádění tlumočnických úkonů před orgány veřejné moci nebo v souvislosti s právním jednáním ve formě notářského zápisu. Úkony a činnost, jejichž předmětem je přepis nebo překlad výstupů odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, jsou posuzovány jako tlumočnická činnost.

(2) Výkonem překladatelské činnosti se rozumí provádění překladatelských úkonů před orgány veřejné moci a vyhotovení úředně ověřeného překladu vyžadovaného podle jiného právního předpisu nebo přímo použitelného předpisu Evropské unie nebo mezinárodní smlouvy.

Související ustanovení: § 27 odst. 1

Související předpisy: čl. 36 odst. 1, čl. 37 odst. 4 Listiny, § 6 živ. zák., § 33–36 tlum. vyhl.

Soudní tlumočení a soudní překlad jsou v České republice upraveny především **zákonem č. 354/2019 Sb., o soudních tlumočnících a překladatelích**,¹ který nabyl účinnosti dne 1. ledna 2021 a nahradil zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, který upravoval činnost soudních tlumočnicků a překladatelů společně s činností znalců. Zmiňovaný zákon č. 36/1967 Sb. s vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, tvořil základ právní úpravy soudního tlumočení a překladu po více než pět desetiletí.

Stěžejním argumentem pro přijetí nové úpravy bylo především to, že dosavadní úprava spojovala dvě odlišné profese v téměř zákoně, byla zastaralá a neodrážela společenské změny ani technologické pokroky. Zákon č. 36/1967 Sb. byl svou strukturou a obsahem spíše zákonem o znalcích nežli zákonem o soudních tlumočnících a překladatelích. Upravoval mnoho specifických ustanovení týkajících se znalců, například část o znalecké činnosti ústavů, které se v tlumočnicko-překladatelské profesi vůbec neobjevují. Všechny změny v zákoně se zpravidla dotkly jak soudních tlumočnicků a překladatelů, tak soudních znalců, a bylo nesmírně obtížné, až nemožné, vypracovat změnu zákona tak, aby se týkala jen jedné profese. Činnost soudních tlumočnicků a překladatelů nevyžaduje natolik podrobnou úpravu jako činnost znalců, která se vyznačuje velkým množstvím oborů, odvětví a specializací.

Dalšími právními předpisy, které vedle nového zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích upravují tlumočnicko-překladatelskou činnost, jsou prováděcí vyhlášky:

První je **vyhláška č. 506/2020 Sb., o výkonu tlumočnické a překladatelské činnosti** (dále též „tlum. vyhl.“), která upravuje:

- náležitosti formuláře žádosti o zápis do seznamu tlumočnicků a překladatelů;
- požadované vzdělání a požadovanou délku praxe pro zápis žadatele do seznamu tlumočnicků a překladatelů;

1) V dalším textu je zákon o soudních tlumočnících a soudních překladatelích uváděn též jen jako „zákon“ nebo „tlumočnický zákon“. Není-li v komentáři s uvedením určitého ustanovení právního předpisu zapsáno jiné označení, jde vždy o ustanovení zákona o soudních tlumočnících a soudních překladatelích č. 354/2019 Sb. ve znění platném a účinném k 1. 10. 2023.

- specifikaci potřebného osvědčení o odborné způsobilosti nebo kvalifikačního akreditovaného kurzu, pokud jsou nezbytné k výkonu tlumočnické nebo překladatelské činnosti s odbornou péčí;
- způsob vykonání vstupní zkoušky tlumočnicka nebo překladatele a rozdílové zkoušky, její formu, obsah a průběh;
- postup při vydávání průkazu, jednotný vzor průkazu a jeho náležitosti a jednotnou úpravu a barvu tlumočnické a překladatelské pečeti;
- způsob provedení a náležitosti tlumočnického a překladatelského úkonu, užívání tlumočnické a překladatelské pečeti a doložky;
- způsob vedení evidence úkonů.

Druhou je **vyhláška č. 507/2020 Sb., o odměně a náhradách soudního tlumočnicka a soudního překladatele** (dále též „odm. vyhl.“), která upravuje:

- výši a způsob určení odměny za výkon tlumočnické a překladatelské činnosti a rozsah jejího snížení, odepření a zvýšení;
- výši a způsob určení náhrady hotových výdajů vynaložených k provedení tlumočnického nebo překladatelského úkonu a náhrady za ztrátu času včetně času stráveného na cestě v přímé souvislosti s tlumočnickým nebo překladatelským úkonem;
- způsob vyúčtování odměny a náhrad.

Dne 24. listopadu 2022 byla přijata vyhláška č. 369/2022 Sb., kterou se mění vyhláška č. 507/2020 Sb., o odměně a náhradách soudního tlumočnicka a soudního překladatele, s účinností od 1. ledna 2023, která stanovila odměny fixní částkou.

Třetí je **vyhláška č. 608/2020 Sb., o stanovení potřebné úrovně znalosti českého jazyka a rovnocenných jazykových zkouškách pro výkon tlumočnické činnosti** (dále též „v. znal. čj.“), která stanoví potřebnou úroveň znalosti českého jazyka a rovnocenné jazykové zkoušky pro výkon tlumočnické a překladatelské činnosti.

Vedle právních předpisů, které upravují postavení soudních tlumočnicků a znalců, jejich práva a povinnosti (právní režim těchto profesí), se na tlumočnicko-překladatelskou činnost vztahují rovněž další procesní předpisy upravující řízení před orgány veřejné moci nebo jiný postup správních orgánů (např. občanský soudní řád, trestní řád, soudní řád správní, správní řád, daňový řád atd.).

Soudní tlumočnick nebo **soudní překladatel** je osoba, která se vyznačuje svou odbornou znalostí, zejména jazykovou, kterou je schopna použít při zpracování konkrétního úkonu. Vykonává **tlumočnicko-překladatelskou činnost** za podmínek stanovených v zákoně, na vlastní odpovědnost a za odměnu.

Jedná se tedy o **podnikatelskou činnost** a zisk je jedním z motivů výkonu tlumočnicko-překladatelské činnosti, přestože není jejím cílem, jak uvádí **Vrchní soud v Praze** ve svém **usnesení** ze dne 15. 10. 1993, **sp. zn. Cmz 38/92**: „Znalecká činnost slouží mimo jiné k tomu, aby zabezpečovala pro státní orgány odborné podklady pro rozhodovací činnost. Z toho však nutně nevyplývá, že cílem osob, které znaleckou činnost provádějí, není dosahování zisku. Znalci jsou za svoji znaleckou činnost honorováni a dosahují tedy zisk, který je zcela nepochybně jedním z motivů výkonu znalecké činnosti. Znalecká činnost tedy je ... podnikatelskou činností.“ Přestože se rozhodnutí zabývalo znaleckou činností, je možné je vztáhnout i na tlumočnicko-překladatelskou činnost.

Ústavní soud se ve svém *usnesení* ze dne 27. 10. 2005, *sp. zn. II. ÚS 153/04*, zabýval hlavním úkolem znalecké činnosti a jejím společenským významem. Znalecké činnosti přiřadil zásadní společenský význam, neboť znalecké posudky slouží jako jeden z významných důkazů v řízení před soudy a jinými státními orgány.

Ústavní soud také zdůraznil, že věcným účelem znalecké činnosti je vypracování odborného znaleckého posudku za odměnu, ale nikoliv odměna sama. Přestože se usnesení opět zabývalo znaleckou činností, je možné je v přiměřené míře aplikovat i na tlumočnicko-překladatelskou činnost: „*Hlavním úkolem znalců je provádění znalecké činnosti v řízení před státními orgány, jakož i v souvislosti s právními úkony občanů nebo organizací. V soudním řízení je znalec osobou, která prostřednictvím svých odborných znalostí posuzuje skutečnosti, které mu byly soudem k posouzení určeny, a ve znaleckém posudku sděluje výsledek tohoto posouzení. Znalecké posudky pak slouží jako jeden z významných důkazů v řízení před soudy a jinými státními orgány. Účelem znalecké činnosti je zejména vypracování odborného posudku za odměnu, ale nikoliv odměna sama.*“

Přestože je výkon tlumočnicko-překladatelské činnosti podle tlumočnického zákona podnikatelskou činností, vykazuje zároveň i rysy *výkonu veřejné funkce*. Nejvyšší soud ve svém *usnesení* ze dne 23. 6. 2010, *sp. zn. 3 Tdo 1483/2009*, dovodil trestní odpovědnost znalce za trestný čin braní úplatku. Znalecká činnost je podle Nejvyššího soudu činností ve veřejném zájmu s některými charakteristickými črtami činnosti výkonu veřejné funkce. Rozhodnutí se opět zabývalo znaleckou činností, ale je možné je aplikovat i na tlumočnicko-překladatelskou činnost: „*Činnost znalce zapsaného v seznamu znalců (popřípadě přibráného ad hoc) spočívající v podání znaleckého posudku může být obstaráváním věcí obecného zájmu ve smyslu § 160 odst. 1 tr. zák., neboť objektivní a nestranné vypracování znaleckých posudků, a tedy řádný výkon znalecké činnosti, je v zájmu celé společnosti, zejména je-li podkladem pro rozhodování nebo jiný postup státního orgánu. Jestliže takový znalec v souvislosti s vypracováním znaleckého posudku (např. pro potřeby státního orgánu za účelem kontroly hospodaření s veřejnými finančními prostředky) požaduje úplatek za to, že v posudku uvede hrubě zkrleslé údaje, může se dopustit trestného činu přijímání úplatku podle § 160 odst. 2 tr. zák.*“

K prakticky stejnému závěru došel rovněž **Ústavní soud** v *nálezu* ze dne 15. 9. 2015, *sp. zn. Pl. ÚS 13/14*: „*Vedle toho je ovšem třeba klást důraz i na druhý segment znalecké činnosti, tj. zpracování znaleckých posudků vyžádaných orgány veřejné moci za účelem jejich provedení coby důkazního prostředku v soudním či jiném řízení před orgánem veřejné moci. Tento segment znalecké činnosti naopak nelze považovat za ryze podnikatelskou činnost ve výše uvedeném smyslu, která je výhradně normována právními předpisy soukromoprávní povahy a je vykonávána za účelem zisku, jelikož znalec – na rozdíl od podnikatele – nenese riziko podnikání a do odměny, kterou za svoji činnost dostává, se nepromítají vynaložené náklady (ty dostává zvlášť). Jedná se tedy o činnost ve »veřejném zájmu« pro účely řízení před orgány veřejné moci. Tomu ostatně odpovídá i způsob a povaha její právní regulace (včetně odměňování) obsažené zejména v zákoně o znalcích a tlumočnických a jej provádějících právních předpisech. V minulosti dokonce právní úprava týkající se znalecké (i tlumočnické) činnosti, obsažená kupříkladu v zákoně č. 167/1949 Sb., o stálých přísedících znalcích a tlumočnických, výkon znalecké činnosti označovala veřejnoprávním pojmem »znalecký úřad«, jenž zřetelně poukazuje na úzké sepětí znalecké činnosti s výkonem veřejné moci a její důsledné odlišení od činnosti podnikatelské.*“

Nejvyšší soud ve svém *usnesení* ze dne 17. 3. 2021, *sp. zn. 4 Tdo 737/2020*, dovodil u tlumočnické činnosti v trestním řízení, že se jedná o obstarávání věci obecného zájmu: „S dovolatelem nelze souhlasit ani potud, že údajný příslib úplatku z jeho strany »nepadl« v souvislosti s obstaráváním věci obecného zájmu, jak vyžaduje § 332 odst. 1, alinea první, tr. zákoníku. Předmětem ochrany zmíněným zákonným ustanovením je zájem na řádném, nestranném, nezištném a zákonném obstarávání věci obecného zájmu, tedy na ochraně čistoty veřejného života v právní nauce (viz Šámal P. a kol.: *Trestní zákoník II – Komentář*, 2. vydání, C. H. Beck, Praha 2012, str. 3160). Obstaráváním věci obecného zájmu se rozumí činnost, která souvisí s plněním úkolů týkajících se věci obecného zájmu, tedy nejen rozhodování orgánů státní moci a správy, ale i jiná činnost při uspokojování zájmů občanů a právnických osob v oblasti materiálních, kulturních a jiných potřeb. Jde přitom o širší zájmový okruh vztahů, než jaký lze zahrnout pod plnění úkolů společnosti a státu spadajících do pravomoci úřední osoby. Pojem obstarávání věci obecného zájmu zahrnuje činnosti spjaté s plněním společensky významných úkolů, a to nejen osob, které věci obecného zájmu samy obstarávají a jsou přitom nadány rozhodovací pravomocí, ale i osob, které věci obecného zájmu samy přímo neobstarávají a rozhodovací pravomocí nadány nejsou. I jejich činnost totiž obstarávání věci obecného zájmu může bezprostředně podmiňovat a v tomto smyslu se na něm mohou podílet. Takovou charakteristiku tlumočnická činnost v trestním řízení nesporně naplňuje, neboť jejím prostřednictvím se realizuje zájem společnosti na dosažení účelu trestního řízení a jeho řádném průběhu, a to včetně naplnění zásady rychlosti řízení.“

Živnostenský zákon řadí tlumočnickou a překladatelskou činnost mezi *živnosti volné* (příloha č. 4 bod 69 živ. zák.), pročež zde – samozřejmě formálně vzato – není zapotřebí jakýchkoliv odborných znalostí nebo odborné zkoušky pro její výkon. Postačí splnit všeobecné podmínky provozování živnosti stanovené v § 6 živ. zák. Toliko výkon soudní překladatelské a tlumočnické činnosti je regulován právními předpisy, jsou stanoveny podmínky pro její výkon, povinnosti i odpovědnost spojená s jejím výkonem a příslušnost orgánů veřejné moci, které nad touto činností vykonávají dohled. Je tak naplněno právo na tlumočnicka obsažené v čl. 37 odst. 4 Listiny: *Kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na tlumočnicka*. Zároveň je posíleno právo na spravedlivý proces definované v čl. 36 odst. 1 Listiny.

Tlumočnicko-překladatelská činnost je činností zákonem regulovanou a společensky významnou, neboť poskytuje součinnost orgánům veřejné moci a soukromoprávním osobám v zákonech stanovených případech. Jde také o činnost podnikatelskou, přestože odměna není jejím hlavním cílem, a zároveň činnost ve veřejném zájmu s rysy činnosti výkonu veřejné funkce, proto je na ni kladena řada požadavků – mezi nejdůležitější patří mlčenlivost, nestrannost a nezávislost posilující právo na spravedlivý proces. Regulace této činnosti působí nejen vůči soudním tlumočnickům a překladatelům, ale také vůči orgánům veřejné moci, stanoví-li jim jiný právní předpis povinnost pro úkon vybrat soudního tlumočnicka nebo překladatele ze seznamu tlumočnicků a překladatelů, a do jisté míry i vůči soukromoprávním subjektům, kterým vyplývá povinnost požadovat úkon od soudního tlumočnicka nebo překladatele podle jiného právního předpisu.

Tlumočnický zákon definuje subjekty opravňující vykonávat tlumočnicko-překladatelskou činnost (*působnost osobní*). Těmito subjekty jsou soudní tlumočníci a překladatelé (srov. komentář k § 2). Oprávnění k výkonu této činnosti mohou získat pouze fyzické osoby, nikoliv osoby právnické. V § 7 a násl. (srov. komentáře k těmto ustanovením) jsou stanoveny podmínky pro zápis do seznamu tlumočnicků a překladatelů.

Předmětem právní úpravy tlumočnického zákona (**působnost věcná**) je výkon tlumočnicko-překladatelské činnosti, stanovení podmínek pro zápis do seznamu tlumočnicků a překladatelů, jejich práva a povinnosti, základní náležitosti tlumočnických a překladatelských úkonů a výkon dohledu nad touto činností. Ustanovení zákona dopadá na tlumočnicko-překladatelskou činnost, je-li zadavatelem orgán veřejné moci nebo soukromoprávní subjekt, kterému vyplývá povinnost požadovat úkon od soudního tlumočnicka nebo překladatele podle jiného právního předpisu (např. živnostenský zákon). Tlumočnický zákon se nevztahuje na tlumočení a překlady pro soukromoprávní subjekty, kterým tato povinnost nevyplývá z jiného právního předpisu.

Tlumočnický zákon se vztahuje na výkon tlumočnicko-překladatelské činnosti pro orgány veřejné moci v České republice a pro soukromoprávní subjekty, kterým vyplývá povinnost požadovat úkon od soudního tlumočnicka nebo překladatele podle jiného právního předpisu právního řádu České republiky (**působnost místní**).

Zákon vstoupil v platnost 20. 12. 2019, účinnosti nabyl 1. 1. 2021 (**působnost časová**).

K odst. 1:

Ustanovení obsahuje definici **tlumočnické činnosti**, kterou se rozumí provádění tlumočnických úkonů před orgány veřejné moci nebo v souvislosti s právním jednáním ve formě notářského zápisu. Notářský řád v § 69 odst. 1 stanoví, že *nezná-li účastník nebo svědek úkonu jazyk, v němž se notářský zápis sepisuje, je třeba přítomnosti tlumočnicka*. Je-li právnímu jednání sepsanému formou notářského zápisu přítomen soudní tlumočnick, připojí na notářský zápis svůj podpis a otisk svého úředního razítka (§ 69 odst. 3 not. ř.).² Za tlumočnický úkon v písemné podobě se považují i přepis nebo překlad výstupů odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu.

Zde je namístě poznamenat, že zákonná definice tlumočnické činnosti takto pojatá nevyjadřuje komplexní aspekty pojmu **tlumočení**, jak je vymezuje obecná teorie. Právní formulace se víceméně omezuje na definiční znaky formálního charakteru. Mohli bychom tedy pro úplnost dodat, že *„tlumočení je ústní převod sdělení z jednoho jazyka do druhého, zvláštní druh zprostředkovaného mezijazykového a mezikulturního dorozumívání, jež slouží ke komunikaci mezi lidmi, kteří nehovoří stejným jazykem.“*³

Ustanovení tlumočnického zákona se týká tlumočnické činnosti, je-li **zadavatelem** orgán veřejné moci nebo soukromoprávní subjekt, kterému vyplývá povinnost požadovat úkon od soudního tlumočnicka podle jiného právního předpisu. Zákon se nevztahuje na tlumočení pro soukromoprávní subjekty, kterým tato povinnost nevyplývá z jiného právního předpisu; tato tlumočení se nezaznamenávají do evidence úkonů.

Cílem zákona je regulovat tlumočnickou činnost, která slouží jako základ pro působení orgánů veřejné moci a právního jednání dalších osob, je vykonávána pro účely soudního řízení a řízení před jinými orgány veřejné moci nebo v případech, kdy další právní předpisy ukládají fyzickým nebo právnickým osobám využít služeb soudního tlumočnicka.

2) Viz Dohledový benchmark č. 3/2021 Ministerstva spravedlnosti k připojování tlumočnických pečetí na notářské zápisy ze dne 28. července 2021.

3) Srov. BALOUNOVÁ, K. *Zákon o soudních tlumočnických a soudních překladatelích lůvahy nad novou právní úpravou*. Praha: Stálá konference českého práva, 2021, str. 9. Citováno podle ČENKOVÁ, I. *Úvod do teorie tlumočení*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008, str. 13–14.

Výkonem tlumočnické činnosti se rozumí **provádění tlumočnických úkonů**, které však nejsou v tomto ani v jiném ustanovení dále definovány. Pouze § 27 odst. 1 specifikuje, že tlumočnický úkon se provádí ústně, respektive písemně, jedná-li se o přepis nebo překlad výstupů odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu.

Přepis či překlad výstupů odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu jsou považovány za tlumočení (v zákoně jsou označeny jako tlumočnické úkony v písemné podobě), neboť činnost vyžaduje dovednosti tlumočnické, nikoliv překladatelské, jelikož soudní tlumočnický pracuje s mluveným slovem. Tlumočnickými úkony jsou dle § 33 odst. 1 tłum. vyhl. i **úkony revizního charakteru**, tedy revizní tlumočení a revizní vyjádření k tlumočení. V rámci **revizního tlumočení** se soudní tlumočnický vyjadřuje k přezkoumávanému tlumočnickému úkonu prostřednictvím svých komentářů nebo tento úkon doplňuje (§ 34 odst. 2 tłum. vyhl.). **Revizní vyjádření k tlumočení** se dle § 35 tłum. vyhl. provádí jako odborný posudek kvality tlumočení z hlediska jazykového a tlumočnického. Tlumočnický zákon nestanoví předpoklady pro nařízení vypracování revizního vyjádření k tlumočení a ponechává je na úvaze orgánu veřejné moci. Vypracování revizního vyjádření k tlumočení bude přicházet do úvahy zejména tam, kde orgán veřejné moci bude mít pochybnosti o správnosti již provedeného tlumočnického úkonu (srov. **rozsudek Nejvyššího soudu** ze dne 24. 4. 2012, **sp. zn. 21 Cdo 4562/2010**). Zadáání revizního vyjádření je kontrola provedení a výstupů tlumočnického úkonu jiného soudního tlumočnicka.

Za tlumočnické úkony je nutné považovat nejen tlumočení z jazyka do jazyka, ale též tlumočení pro neslyšící a hluchoslepé osoby, dále všechny úkony soudního tlumočnicka směřující k přípravě, popřípadě vypracování tlumočnického úkonu, dále také vysvětlení nebo doplnění úkonu v řízení před orgány veřejné moci.

K odst. 2:

Ustanovení obsahuje definici **překladatelské činnosti**, kterou se rozumí provádění překladatelských úkonů před orgány veřejné moci a vyhotovení úředně ověřeného překladu vyžadovaného podle jiného právního předpisu⁴ nebo přímo použitelného předpisu EU či mezinárodní smlouvy.

Opět je vhodné poukázat na to, že obecná teorie identifikuje pojem překladu mnohem zevrubněji. „Překlad se někdy chápe poněkud zjednodušeně jako převod textu z jednoho jazyka do druhého, z jazyka výchozího do jazyka cílového, přičemž jde o náhradu znaků jednoho jazyka znaky druhého jazyka. Tato definice však nezachycuje všechny aspekty překladatelského procesu; vždy jde přitom především o vyjádření obsahu originálu odpovídajícími prostředky cílového jazyka. Každá informace (sdělení) může být (a to i v jednom jazyce) různými mluvčými vyjádřena různě, výchozí text může být tedy různým způsobem jazykově transformován, přičemž překlad představuje jednu z takových transformací. Překladatel musí pochopit obecný smysl textu a převést jej do druhého jazyka.“⁵

4) Například zákon o zadávání veřejných zakázek v § 45 odst. 3 stanoví: *Má-li zadavatel pochybnosti o správnosti překladu, může si vyžádat předložení úředně ověřeného překladu dokladu do českého jazyka tlumočnickem zapsaným do seznamu znalců a tlumočnicků. Zákon o matrikách v § 57 předepisuje: Listiny vydané orgány cizího státu [...] se předkládají s úředním překladem do českého jazyka. Daňový řád v § 76 odst. 1 a 2 určuje: Písemnosti vyhotovené v jiném než českém jazyce musí být předloženy v originálním znění a současně v překladu do jazyka českého, pokud správce daně neprohlásí, že takový překlad nevyžaduje nebo že požaduje úředně ověřený překlad.*

5) ŽVÁČEK, D. *Kapitoly z teorie překladu (odborný překlad)*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1995, str. 22. Viz též BALOUNOVÁ, K. *Zákon o soudních tlumočnických a soudních překladatelích /úvahy nad novou právní úpravou*. Praha: Stálá konference českého práva, 2021, str. 18 a násl.

Ustanovení tlumočnického zákona dopadá na překladatelskou činnost, je-li **žadavatelem** orgán veřejné moci nebo soukromoprávní subjekt a vyplývá-li povinnost požadovat úkon od soudního překladatele podle jiného právního předpisu, přímo použitelného předpisu Evropské unie nebo mezinárodní smlouvy.

Zákon se nevztahuje na překlady pro soukromoprávní subjekty, kterým tato povinnost nevyplývá z jiného právního předpisu, tyto překlady se nezaznamenávají do evidence překladatelských úkonů a neopatřují se překladatelskou pečeti.

Cílem zákona je regulovat překladatelskou činnost, která slouží jako základ pro působení orgánů veřejné moci a právního jednání dalších osob, je vykonávána pro účely soudního řízení a řízení před jinými orgány veřejné moci nebo v případech, kdy další právní předpisy ukládají fyzickým nebo právnickým osobám předložit úřední překlad.

Výkonem překladatelské činnosti se rozumí provádění **překladatelských úkonů**, které však – stejně jako tlumočnické úkony – nejsou v tomto ani v jiném ustanovení dále definovány. Pouze § 27 odst. 2 specifikuje, že překladatelský úkon lze provádět toliko písemně. Překladatelskými úkony jsou dle § 33 odst. 2 tlum. vyhl. i **úkony revizního charakteru**, tedy revizní překlad a revizní vyjádření k překladu. V rámci revizního překladu se soudní překladatel vyjadřuje k přezkoumávanému překladatelskému úkonu prostřednictvím svých komentářů, tento úkon doplňuje nebo provádí korektury (§ 36 odst. 1 tlum. vyhl.). Revizní vyjádření k překladu se dle § 36 odst. 2 tlum. vyhl. provádí jako odborný posudek kvality překladu z hlediska jazykového a překladatelského.

Za překladatelské úkony je nutné považovat i všechny úkony soudního překladatele směřující k přípravě, popřípadě vypracování překladatelského úkonu, dále také vysvětlení nebo doplnění úkonu v řízení před orgány veřejné moci.

Definice výkonu překladatelské činnosti vyvolala otázku týkající se rozsahu překladatelského oprávnění, a sice, zda je soudní překladatel oprávněn vyhotovovat úředně ověřené překlady v případech, kdy takový překlad není vyžadován zvláštním právním předpisem, tj. vyhotovování úředně ověřených překladů pro soukromé, resp. soukromoprávní účely. Ministerstvo spravedlnosti se k tomu vyjádřilo následovně: „*Orgán dohledu zastává v otázce vykladu definice výkonu překladatelské činnosti názor, že zákonodárcem zvolená formulace úředně ověřeného překladu nemá zužující účinek limitující kompetenci vyhotovit takový překlad pouze na explicitní zákonné zmocnění. Zvláštní zákony, [...] neplní úlohu zmocnění soudního překladatele k vyhotovení takového překladu.*“⁶ Ministerstvo spravedlnosti dodává, že tlumočnický zákon toliko definuje překladatelskou činnost prostřednictvím právního pojmu „úředně ověřený překlad“. Soudní překladatel je tedy oprávněn vyhotovovat úředně ověřené překlady též v případech, kdy jejich vyhotovení nepředepisuje žádný zvláštní právní předpis, tj. pro soukromé účely, ale takto vyhotovený překlad musí splňovat všechny náležitosti stanovené tlumočnickým zákonem a prováděcími právními předpisy, včetně zápisu překladu jako překladatelského úkonu do evidence úkonů, a soudní překladatel nese za tento překlad odpovědnost ve smyslu zákona, zejména je povinen zajistit, aby překlad obsahoval veškeré požadované náležitosti uvedené v jeho § 27 odst. 2.

6) Dohledový benchmark č. 4/2021 Ministerstva spravedlnosti k provádění překladatelských úkonů pro soukromé účely v případech nepředvídaných zvláštním zákonem ze dne 18. srpna 2021.